

VUKOVAR - EUROPSKA PORUKA MIRA

„Mir je razdoblje u kojem sinovi sahranjuju svoje očeve.

Rat je razdoblje u kojem očevi sahranjuju svoje sinove.“

Herodot¹

Znamo da je Herodot živio u razdoblju stare Grčke. To bi značilo da su ljudi otprilike dvije i pol tisuće godina prije poznavali tragediju rata. Ovom je rečenicom zasigurno želio ostaviti dojam na suvremenike, no, očito, u svome naumu nije uspio.

Povijest se ponovila sutradan, za tjedan dana, mjesec, godinu...

Neizbježno je zapitati se, kako je moguće da još i danas, toliko godina poslije, rat i dalje za sobom ostavlja pustoš - sve u ime viših ciljeva, plemenitih namjera...

Zašto?

Zavirimo u prošlost, prelistajmo povijesne knjige. Udžbenici svjedoče o mnogim otkrićima, brojnim izumima koji su nam olakšali život; od otkrića vatre pa sve do najnovijih postignuća tehnologije, znanosti, medicine... No, pored plemenitih i svrsishodnih stvari, najviše nailazimo na razne bitke poznate od najranijih civilizacija, zatim građanske ratove, domovinske ratove, svjetske ratove...

Hrvatska je, nažalost, samo jedna od zemalja čiji su stanovnici iskusili okrutnost koju je sposobno počinuti ljudsko biće. Ubrzo nakon raspada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije započeo je rat u Hrvatskoj.

Do jučer prijatelji u školskim klupama, danas su se našli na suprotnim stranama bojišta.

1991. godine zbio se jedan od najpoznatijih, najokrutnijih događaja. Bila je to Bitka za Vukovar, simbol najveće i najkrvavije bitke Domovinskog rata.

Vukovar je bio pod opsadom 87 dana, točnije od kolovoza do studenog 1991. godine. Dogodila su se mnoga ubojstva i ratni zločini. Osim hrvatskih vojnika, stradali su brojni civili, među kojima su se nalazili starci, žene, djeca...

¹ <http://www.mudremisli.com/2010/05/rat-i-mir/> (23.10.2013.)

Pretpostavlja se da je 2 500 osoba ranjeno, a 5 000 do 7 000 je zarobljeno. Ni danas se ne zna točan broj nestalih osoba.²

Nesrpsko stanovništvo, nesposobno za borbu, protjerano je iz grada. Slika kolone prognanih obišla je svijet. Ostali, sposobni za borbu, zatočeni su u improviziranim zatvorima, logorima. Nije pošteđena čak ni vukovarska bolnica. Ranjenici koji su se u njoj nalazili, zajedno s medicinskim osobljem, odvedeni su na Ovčaru te su tamo pogubljeni.

Mnoga su djetinjstva nepovratno izgubljena. Oduzeto im je pravo na igru, mir, školovanje, sreću. Oduzeto im je pravo na normalan život koji zaslužuje svako dijete. Uskraćena im je bezbrižnost, osmijesi, sve sitne radosti kojima u miru i ne pridajemo pozornost. Ta su djeca neprestano gledala suze i bol roditelja, svjedočila su granatiranju njihovih ulica, razaranju domova, mnoga su bila prisiljena napustiti okružje u kojem su nekada bili sigurni. Nastava se ponekad održavala putem radijskih emisija, a djeca koja su imala više sreće nastavila su školovanje u manje kritičnim gradovima ili izvan države. Čak i tada, kilometrima udaljeni i smješteni u internatima, neprestano su strahovali za svoje obitelji. Tragediju uništenog djetinjstva opisao je i Stjepan Tomaš u knjizi „Moj tata spava s anđelima“. Pokušavajući približiti temu Domovinskog rata široj publici, autor kaos rata gleda očima djeteta i bilježi u dnevnik, stvarajući tako priču koja se već nakon nekoliko stranica ureže u srce.

Mnogima se u srce urezao pad Vukovara i glas Siniše Glavaševića. Simbol patnje grada vukovarski je vodotoranj. Granatiranje je srazilo grad sa zemljom. Stradale su mnoge građevine, među kojima se ističe dvorac Eltz, barokne zgrade u središtu grada, franjevački samostan, crkve, bolnica, škole, trgovine, domovi...³

Ipak, nenadoknadv gubitak predstavljaju ljudski životi. Mnogi su sahranjeni u masovne grobnice, a grad je poznat i po Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata gdje im je podignut spomenik. Pogled na mnoštvo bijelih križeva nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Neprestano nas podsjećaju koliko je vrijedna naša sloboda, naša domovina i naša povijest.

² <http://www.domovinskirat.hr/content/view/6424/1546/lang/hr> (23.10.2013)

³ Raonić, Sanja: Vukovarsko-srijemska županija: udžbenik za 3. razred osnovne škole, Zagreb: Alfa, 2010.

Od rata je prošlo 18 godina. Vukovar se danas uspješno oporavlja. Dokaz je tome osnivanje brojnih udruga koje promiču toleranciju i ravnopravan suživot svih ljudi. Jedna od njih je Europski dom u Vukovaru.

Za sebe kažu: „Na Dan Europe, 9.5.2000. godine, sastalo se 15 građana Vukovara koji su se međusobno razlikovali ne samo po svojoj etničkoj pripadnosti, već i po svojim političkim uvjerenjima, po svojoj vjeroispovijesti, po svojoj dobi, po svome obrazovanju i profesionalnom usmjerenju... Riječju: po svemu. Zajedničko im je bilo samo jedno - da Vukovar što prije zacijeli svoje ratne rane i ponovno postane ono što je od davnina i bio: „Europski grad, grad duhovnog i ekonomskog blagostanja.“⁴

Vrlo je aktivna i mirovna grupa mladih „Dunav“ koja se bavi promicanjem civilnog i demokratskog društva zasnovanom na kulturi nenasilja, tolerancije te poštivanja ljudskih prava. Njihovi projekti uključuju podržavanje dijaloga mladih različitih etničkih pripadnosti, pružanje adekvatne neformalne edukacije, učenje o ljudskim pravima, uključivanje mladih u postojeće programe Republike Hrvatske za djecu i mlade.⁵

Spomenut ću također i VMO, Vukovarsku Mirovinsku Organizaciju, čiji su ciljevi gotovo identični.

Kada sve to sagledamo, shvatit ćemo da je rat bio nepotreban. Trebali bismo se zapitati koji je to cilj, koji ideal je vrijedan tolike patnje, boli, razaranja, suza, tuge, razočaranja, bespomoćnosti, beznađa i neizbrisivih uspomena koje želimo zaboraviti?

Nijedno ljudsko biće na rat ne može ostati ravnodušno. Nijedno ljudsko biće nakon rata nije isto. Nijedno ljudsko biće nikada ne bi trebalo nauditi drugima.

Postoji li mir u kojem je moguće ostvariti sreću svakog pojedinca, postoji li neiskvarena i savršena dobrota u srcu svakoga čovjeka?

Postoji li rat koji ima za pravo poništiti taj mir, odbaciti tu dobrotu?

Iako je mnogo onih koji će izabrati mir, rat se i dalje neprekidno ponavlja, posvuda kroz povijest. Hoćemo li ikada biti sretni bez nesreće drugih, ne znam.

⁴ <http://www.edvu.org/spip/spip.php?rubrique6> (23.10.2013.)

⁵ <http://www.ypgd.org/index.php/o-nama> (24.10.2013.)

Ali znam da, unatoč svemu, vjerujem u ljude. Dobre ljude. Pravedne ljude. Ljude na strani mira. Ljude na strani sreće. Ljude nazbilj, kako kaže Držić. Vjerujem u ljude čije srce ne poznaje granice država, ljude koji se ne dijele po boji kože i ne osuđuju ničiju vjeru. Nužno sam čovjek, a sve ostalo slučajno. Vjerujem i da nisam jedina. Stoga pozivam i vas, pridružite mi se! Stanite na stranu ljubavi! Nijedna promjena u svijetu nije moguća ako sami ne živimo u skladu s njom. Naposljetku, Nehru je jednom rekao: "Ako čovjek ne nalazi svoj mir u sebi, uzalud će ga tražiti drugdje."⁶

Bio je u pravu. Mir sam pronašla u sebi i pružam ruku mira cijelom svijetu.

Ivona Babić, 3 razred

Zdravstvena i veterinarska škola dr. Andrije Štampara Vinkovci

Mentor: Vlasta Galić, prof. savjetnik

⁶ <http://www.mudremisli.com/2010/05/rat-i-mir/> (23.10.2013.)